

107649 – Aan een beslissing tot verwijdering van een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte moet een ontwikkelingsperspectief ten grondslag liggen.

ADVIES

in het geding tussen:

A en B, wonende te C, verzoekers

en

de D, gevestigd te E, het bevoegd gezag van basisschool F te C, verweerder

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Op 29 maart 2017 hebben verzoekers aan de Commissie een geschil voorgelegd over de beslissing van verweerder om G te verwijderen van basisschool F.

Verweerder heeft op 13 april 2017 een verweerschrift ingediend.

Verzoekers hebben op 4 mei 2017 aanvullende informatie ingediend, waaronder een rapport van de betrokken onderwijsconsulent.

De mondelinge behandeling van het geschil vond plaats op 9 mei 2017 te Utrecht.

Verzoekers waren in persoon aanwezig.

Namens verweerder waren aanwezig de heer H, directeur-bestuurder, en mevrouw I, directeur F. Het Samenwerkingsverband J werd ter zitting vertegenwoordigd door de heer K, directeur, en de heer L, onderwijsadviseur.

2. DE FEITEN

1. Verzoekers zijn de ouders van G. G is geboren op 25 december 2006. Bij de start van het schooljaar 2016-2017 zat G in groep 6 van F.
2. G is bekend met een stoornis in het autistisch spectrum (ASS). Daarnaast is hij bekend met kenmerken van oppositionele gedragsproblematiek (ODD) en kenmerken van een antisociale gedragsstoornis (OCD).
3. Van januari tot oktober 2015 heeft het gezin van verzoekers een traject van intensieve psychiatrische gezinsbehandeling doorlopen.
4. In februari 2016 heeft de school, met instemming van verzoekers, G aangemeld bij het bovenschools zorgteam van verweerder(BZT). Het BZT heeft geadviseerd tot overplaatsing van G naar een andere reguliere school van verweerder. Verzoekers hebben dit advies niet overgenomen.
5. Medio 2016 heeft er nader psychiatrisch onderzoek plaatsgevonden bij G. Verzoekers hebben het eindrapport van de onderzoekende instantie niet met de school gedeeld.

6. Op 28 oktober 2016 is er een incident geweest waarbij G een leerkracht heeft geslagen nadat die de telefoon van G had afgepakt. Naar aanleiding daarvan is G voor twee dagen geschorst.
7. Op 1 en 10 november 2016 heeft breed overleg plaatsgevonden. De conclusie was dat de school geen mogelijkheden meer zag om G passende ondersteuning te bieden. Daarom heeft de school besloten voor G een observatieplaats te zoeken met daaraan gekoppeld een school.
8. Met ingang van 8 december 2016 volgt G geen onderwijs meer op de school.
9. Per 13 december 2016 is G voor observatie opgenomen in M te N, onderdeel van O, teneinde zijn ondersteuningsbehoefte in kaart te brengen. M heeft twee basisscholen benaderd met de vraag om G gedurende de observatieplaatsing onderwijs te bieden. Beide scholen hebben aangegeven daartoe niet in staat te zijn.
10. Op 15 december 2016 heeft verweerder verzoekers per brief meegedeeld voornemens te zijn G zonder de instemming van verzoekers aan te melden bij de Commissie van Advies voor het speciaal onderwijs. Eerder hadden verzoekers aangegeven hier niet mee in te stemmen.
11. Op 12 januari 2017 heeft multidisciplinair overleg vanuit het samenwerkingsverband plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit overleg heeft G op M een aantal weken twee keer een uur per week bezoek gehad van zijn leerkracht van F voor didactische ondersteuning.
12. Op 26 januari en 17 februari 2017 heeft wederom multidisciplinair overleg plaatsgevonden. In dit overleg heeft verweerder opnieuw aangegeven dat de school niet kan bieden wat G nodig heeft.
13. Op 3 maart 2017 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen verweerder, het samenwerkingsverband en de onderwijsconsulent.
14. Op 23 maart 2017 heeft verweerder verzoekers schriftelijk bevestigd dat de school G geen passend onderwijs kan bieden, ook niet met extra ondersteuning. Verweerder heeft daarbij te kennen gegeven dat de aanmeldingsprocedure voor het speciaal onderwijs zal worden voortgezet. In deze brief heeft verweerder verzoekers het aanbod gedaan om, met ondersteuning van O, G zo passend mogelijk onderwijs te bieden op een van zijn andere reguliere basisscholen, te weten P te Q.
15. Op 29 maart 2017 hebben verzoekers zich tot de Commissie gewend.
16. Op 31 maart 2017 hebben medewerkers van verweerder en de school overleg gevoerd teneinde het dossier van G compleet te maken ten behoeve van de Commissie van Advies voor het speciaal onderwijs.
17. Op 6 april 2017 hebben verzoekster, de onderwijsconsulent en de onderwijsadviseur van het samenwerkingsverband een oriënterend bezoek gebracht aan P. Korte tijd daarna heeft G er een kennismakingsbezoek gebracht.
18. Ten tijde van de hoorzitting was G nog niet gestart op P. Het overleg daarover was op dat moment nog gaande.

3. STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Standpunt verzoekers

Het vorige schooljaar is afgesproken dat G het huidige schooljaar met een schone lei zou beginnen. De thuissituatie was rustiger geworden en hij zou het nieuwe schooljaar een vaste leerkracht krijgen.

Tijdens het gesprek op 1 november 2016 gaf de school aan dat het heel goed ging met G in de klas, ook in het contact met de leerkracht en de andere leerlingen. Het kan niet zo zijn dat de situatie een paar weken later compleet anders is met als uiteindelijk resultaat dat G nu al vijf maanden geen onderwijs volgt.

Het is ook vreemd dat de school in december 2016 aangaf dat G tijdelijk opgevangen kon worden op F, terwijl de school niet veel later aangaf dat zij G geen passend onderwijs kon bieden. De school heeft nog niet alle mogelijkheden ingezet om G optimaal te begeleiden. Verzoekers, O, de onderwijsconsulent en het Jeugdteam hebben uitdrukkelijk opties aangegeven om G op F extra ondersteuning te bieden. Bijvoorbeeld het programma 'Samen sterk met school' van O of door middel van het aanvragen van een extra arrangement bij het samenwerkingsverband (specifieke individuele begeleiding). De school heeft alle aangedragen opties afgewezen. Verweerder heeft de gestelde handelingsverlegenheid niet deugdelijk onderbouwd. Er is geen recent ontwikkelingsperspectief, er is geen extra begeleiding ingezet en er is geen speciaal arrangement ontwikkeld.

De beweerde handelingsverlegenheid mag niet leiden tot opschorting van het onderwijsaanbod. Twee uur didactische begeleiding per week kun je in redelijkheid geen wezenlijke invulling van het onderwijsaanbod noemen. G heeft er recht op om meer onderwijs te volgen. Als reactie op het verzoek van verzoekers om meer onderwijs, heeft verweerder het onderwijsaanbod, dus ook de twee aangeboden uren, helemaal gestopt.

In zijn brief van 23 maart 2017 meldt verweerder dat P voor G een passende school is.

Verweerder heeft daarover echter geen contact gehad met P. Blijkbaar wordt het die school gewoon opgelegd om G als leerling toe te laten.

Verzoekers blijven inzetten op een terugkeer naar F. Dankzij nieuwe medicatie zijn de ODD-symptomen van G aanzienlijk verminderd en zullen die op termijn zelfs verdwijnen.

Standpunt verweerder

De ondersteuningsbehoefte van G is zodanig intensief dat de school de benodigde ondersteuning niet kan bieden. De problematiek waarmee hij bekend is, speelt al jaren (ook al op de peuterspeelzaal). Enkele kenmerken: beperkt aanpassingsvermogen, beperkte sociale empathie, agressie, opstandigheid, zeer grof taalgebruik, weglooptgedrag. De leerkrachten geven aan dat zij deze problematiek niet langer aankunnen, mede in het licht van de veiligheid voor G, diens medeleerlingen en het personeel.

Ingezette hulpverlening en ondersteuning door de jaren heen heeft geen structurele oplossingen geboden. De moeizame relatie met de ouders van G speelt daarbij ook mee. Verzoekers onderkennen de problematiek niet (voldoende) of bagatelliseren deze. Informatie vanuit onderzoeken delen zij niet of slechts ten dele met school. Ook mocht de schooldirecteur van

verzoekers geen onderzoek doen naar het draagvlak binnen het team voor een verder verblijf van G.

O heeft aangegeven dat de school een crisis/incidentenopvang zou moeten organiseren (een personeelslid 'achter de hand hebben'). Verweerder onderkent het belang daarvan, maar de school kan dit niet bieden.

Speciaal onderwijs is voor G het meest passend. Het huidige aanbod van plaatsing op P is een tussenoplossing en betreft een proefplaatsing van drie maanden met maandelijks een evaluatie. Deze school kan gebruik maken van ondersteuning door O. Met dit aanbod zet verweerder zijn zorgplicht maximaal in.

Verweerder herkent zich niet in de rapportage van de onderwijsconsulent. De onderwijsconsulent zet volledig in op de belangen van G, maar verweerder heeft een bredere verantwoordelijkheid. Verweerder heeft steeds pogingen gedaan om in gesprek te komen met verzoekers. Die wilden echter alleen praten op voorwaarde dat G terug zou mogen naar F. Deze opstelling van verzoekers heeft een reële kans op succes verhinderd.

4. INBRENG SAMENWERKINGSVERBAND

Het samenwerkingsverband is in december 2016 telefonisch benaderd door de school met de vraag om mee te denken bij het aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring voor G.

De onderwijsadviseur van het samenwerkingsverband is aanwezig geweest bij de brede overleggen van 12 januari 2017 en 17 februari 2017. Nadat er een patstelling tussen verzoekers en verweerder was ontstaan, is het overleg gestaakt.

Tijdens het gesprek op 3 maart 2017, waarbij ook de onderwijsadviseur aanwezig was, hebben alle aanwezigen geconcludeerd dat het voor G beter was om een nieuwe start op een andere school te maken.

Het samenwerkingsverband wil graag een bijdrage leveren aan het zoeken naar een oplossing voor de situatie. In die zin staat het samenwerkingsverband achter een overgang naar P. Of G daar een grotere kans van slagen heeft, is op voorhand moeilijk te zeggen. Het is lastig om aan te geven waarin F en P precies van elkaar verschillen.

5. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Op grond van artikel 43 lid 2 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) kunnen aan de Commissie geschillen worden voorgelegd die verband houden met de verwijdering van een leerling. Voor wat de beoordeling van de bevoegdheid van de Commissie betreft, stelt zij een voornemen tot verwijderen hieraan gelijk. Dat geldt ook voor de situatie waarin formeel nog geen (voorgenomen) besluit tot verwijdering is, maar waar feitelijk wel sprake is van verwijdering. Het geschil heeft hierop betrekking, zodat de Commissie bevoegd is. Voorts is het verzoek tijdig, dat wil zeggen binnen de geldende termijn van zes weken ingediend, zodat verzoekers ontvankelijk zijn in hun verzoek.

Overeenkomstig het gestelde in artikel 40 lid 11 WPO vindt verwijdering van een leerling niet plaats dan nadat de betrokken groepsleerkracht is gehoord en het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Formeel is nog geen sprake van definitieve verwijdering zodat slechts tot dit moment kan worden beoordeeld of verweerder overeenkomstig de regels van passend onderwijs heeft gehandeld.

Bij verwijdering van een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte wegens handelingsverlegenheid toetst de Commissie onder meer of er voldoende en deugdelijk onderzoek is gedaan naar de ondersteuningsbehoefte van de leerling en naar de voor de school nog resterende begeleidingsmogelijkheden. In dat kader wordt van een school ook verwacht dat zij voor een leerling die extra ondersteuning nodig heeft een ontwikkelingsperspectief opstelt, zoals bepaald in artikel 40a van de WPO. Het ontwikkelingsperspectief bevat diverse wettelijke waarborgen over de inhoud, het te vermelden uitstroomperspectief en het met ouders te voeren op overeenstemming gericht overleg. Het ontwikkelingsperspectief heeft een plek in de cyclische en planmatige werkwijze van de school. Het biedt inzicht in de ontwikkeling van de leerling en geeft antwoord op de vraag of de geboden ondersteuning toereikend is.

Verweerder heeft gesteld dat de problematiek bij G al aanwezig is sinds zijn start op de school (en zelfs al voor die tijd). Evenwel is niet gebleken dat er gedurende het verblijf van G als leerling op F ontwikkelingsperspectieven zijn opgesteld om de ondersteuningsbehoefte van G alsmede de ondersteuningsmogelijkheden van de school en die van het samenwerkingsverband in kaart te brengen. Het ontwikkelingsperspectief had ertoe geleid dat voor G een systematische analyse en aanpak van zijn ondersteuningsbehoefte zou worden geformuleerd. Het had de school er tevens toe verplicht na te denken over het uitstroomprofiel van G en over het gehele document met verzoekers het gesprek aan te gaan. Daarmee had de school de grenzen van de eigen begeleidingsmogelijkheden, de noodzaak van nader onderzoek, en de resterende onderwijsmogelijkheden voor G binnen het samenwerkingsverband tijdig in beeld kunnen en behoren te brengen. Verweerder heeft dit nagelaten. In dat kader merkt de Commissie op dat op grond van het overgelegde ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband alleen mogelijk is als er voor de betreffende leerling een ontwikkelingsperspectief is opgesteld, hetgeen de afwezigheid van een ontwikkelingsperspectief in dit geval temeer wreekt. De afwezigheid van ontwikkelingsperspectieven is dusdanig ernstig, dat dit reeds leidt tot gegrondheid van het verzoek.

Ook voor het overige heeft verweerder onvoldoende onderbouwd dat het voor de school niet langer mogelijk was om G adequaat te begeleiden en te ondersteunen. Verweerder heeft onvoldoende concreet inzichtelijk gemaakt welke begeleiding G is geboden, welke maatregelen zijn getroffen om de begeleiding bij te stellen, welke instanties zijn geconsulteerd en welke conclusies en beslissingen op grond van die ingeschakelde derden de school heeft genomen. Voorts is niet duidelijk waarom de alternatieve school, P, G wel past; het samenwerkingsverband heeft dat desgevraagd ook niet kunnen aangeven. Er dient zicht te zijn op de

ondersteuningsbehoefte van G, want in het kader van de zorgplicht dient de huidige school te voorzien in een andere passende school.

De Commissie overweegt voorts dat zolang de leerling is ingeschreven, de school verantwoordelijk is voor het onderwijsaanbod. Het niet meer toelaten op school ontheft de school niet van deze verplichting. Door G niet meer toe te laten op school, niet formeel te schorsen en ook niet formeel te besluiten tot verwijdering, is een onduidelijke situatie ontstaan die naar het oordeel van de Commissie heeft kunnen bijdragen aan de lange periode waarin G nauwelijks onderwijs genoten heeft. Feitelijk heeft G sedert 8 december 2016 slechts gedurende een paar weken twee uur per week begeleiding gehad van zijn leerkracht. De rest van de tijd volgde hij geen onderwijs. Naar het oordeel van de Commissie heeft verweerder hiermee onvoldoende invulling gegeven aan de zorgplicht in het kader van passend onderwijs.

Het voorgaande leidt tot de slotsom dat de Commissie het verzoek gegrond zal verklaren.

6. OORDEEL

Op grond van bovenstaande overwegingen oordeelt de Commissie het verzoek gegrond.

7. AANBEVELINGEN

De Commissie adviseert partijen om zo spoedig mogelijk de communicatie te hervatten en met elkaar open en reëel overleg te voeren over een passende plek voor G. De Commissie adviseert het samenwerkingsverband om daarbij de regierol op zich te nemen.

Vastgesteld te Utrecht op 7 juni 2017 door mr. D. Ghidei, voorzitter, P. Kuiper en drs. J.P.M. Wichers-Bots, leden, in aanwezigheid van mr. J.J. van Beek, secretaris.

mr. D. Ghidei
voorzitter

mr. J.J. van Beek
secretaris